



Eerlijk werken in de horecasector

Resultaten van vier inspectieprojecten in de horeca op het gebied van illegale tewerkstelling, onderbetaling en arbeidstijden.

In 2014 heeft de Inspectie SZW horecaondernemingen geïnspecteerd op naleving van de Wet arbeid vreemdelingen (WAV), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML), Arbeidstijdenwet (ATW) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI). Het doel van deze inspecties was het bevorderen van eerlijke concurrentieverhoudingen, bescherming van de arbeidsmarkt en het tegengaan van uitbuiting.

Aanleiding

De Inspectie SZW houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving op het domein van het ministerie van SZW en handhaaft de wet waar nodig is. Zij richt zich daarbij op hoog scorende risico's uit het Meerjarenplan 2012 - 2014 (MJP) van de Inspectie SZW. Arbeidsuitbuiting, illegale tewerkstelling en onderbetaling zijn dergelijke hoogscorende risico's die toeleiding naar en het goed werken van de arbeidsmarkt kunnen belemmeren. Met de komst van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (WAHSS), heeft de Inspectie SZW bovendien instrumenten in handen gekregen om notoire overtreders en misstanden steviger aan te pakken. Uit inspecties van voorgaande jaren blijkt dat er in de horeca vaak overtredingen van de Wav en WML worden geconstateerd. Daarom heeft de Inspectie SZW in deze sector op basis van risico-indicatoren, (groepen van) ondernemingen met een grote kans op een overtreding op een van de Arbeidswetten, geselecteerd en in vier verschillende projecten geïnspecteerd.

Inspectie-onderwerpen

De Inspectie SZW heeft bij horecaondernemingen gecontroleerd op naleving van de Wav, WML, ATW en Waadi. Op grond van deze wetten werd gekeken naar het volgende:

Tabel 1 **Inspectie-onderwerpen**

Wav	Werken de aanwezige werknemers legaal, bijvoorbeeld met een geldige twvv en/of GVVA? Wordt voldaan aan de voorwaarden van de vergunning als deze vereist is?
WML	Krijgen de werknemers wel het salaris waar zij volgens de WML recht op hebben?
ATW	Houden de werkgevers zich aan de arbeids- en rusttijden van de werknemers?
Waadi	Wanneer tijdens een controle een werknemer wordt aangetroffen die via een andere onderneming is ingeleend als uitzendkracht wordt gekeken of de betrokken onderneming zich bij de KvK wel heeft geregistreerd als bedrijf dat personeel ter beschikking stelt. Als een onderneming wordt gecontroleerd tijdens een staking, dan wordt gekeken of de onderneming geen zogenaamde "stakingsbrekers" heeft ingeleend.

Als de Inspectie SZW een overtreding van een van deze wetten constateert, dan handhaaft de inspecteur, afhankelijk van de overtreding, met een waarschuwing of legt de Inspectie SZW een bestuurlijke boete op.

Inspectieresultaten

In onderstaande tabel is per project het aantal zaken en het aantal zaken met overtreding weergegeven.

Tabel 2 **Aantal zaken met overtredingen per project in 2014**

Project	Aantal zaken	Zaken met overtreding	Over-tredings %
Project Notoire overtreders	145	18	12%
Project Twv fraude	114	38	33%
Project Grote steden	128	14	11%
Project Vermoeden van Misstanden	120	29	24%
Totaal	507	99	20%

In totaal zijn in de verschillende projecten binnen de horeca 507 inspecties uitgevoerd, waarbij in 99 zaken een overtreding is geconstateerd (overtredingspercentage is 20%).

Naast de projectmatige inspecties, zijn in 2014 binnen het programma Horeca nog 192 inspecties uitgevoerd naar aanleiding van een melding. Dit zijn bijvoorbeeld meldingen van burgers, IND of gemeentes. Alleen de kansrijke meldingen worden opgevolgd met een inspectie. In 69 van de 192 controles zijn overtredingen geconstateerd (36%).

In totaal zijn er dus in de projecten en via meldingen samen 699 inspecties uitgevoerd in horecaondernemingen. Bij 168 inspecties zijn een of meer overtredingen geconstateerd.

In dit project bleek dat van de ondernemingen waar de Inspectie SZW in het verleden eerder een overtreding heeft geconstateerd, een beperkt percentage opnieuw in de fout was gegaan. Hier zijn opnieuw (steviger) sancties opgelegd.

Binnen dit project heeft de Inspectie behalve van eigen inspectiegegevens uit het verleden, gebruik gemaakt van inspectiegegevens over veelovertreeders van collega-inspectiediensten. Dit om te kijken of overtredingen op een ander wetgevingsterrein iets zeggen over de kans op arbeidsmarktfraude. Dit bleek hier niet het geval te zijn;

Tabel 3 Aantal en soort geconstateerde feiten in de projecten en de meldingen

	Notoire overtreeders	Twv fraude	Grote steden	Vermoeden Misstanden	Meldingen	Totaal
Wet arbeid vreemdelingen	23	42	10	25	86	186
Wet minimumloon	1	2	3	4	7	17
Arbeidstijdenwet	0	2	0	1	5	8
Wetboek van Strafrecht (niet voldoen aan bevel of vordering)	0	0	0	6	0	6

Verreweg de meeste overtredingen (86%) hebben te maken met het illegaal tewerkstellen van vreemdelingen. Er zijn relatief weinig overtredingen geconstateerd op overtreding van de Arbeidstijdenwet en de WML. Voor de ATW komt dit omdat nog niet alle inspecteurs in de horeca-projecten in 2014 bevoegd waren tot controle op de ATW. Bij handhaving van de WML speelt dat door uitspraken van diverse rechtscolleges inspecteurs bestaande instrumenten minder effectief inzetten om ongewenste praktijken aan te pakken. De overtredingen van het Wetboek van Strafrecht worden opgelegd als personen zich niet willen identificeren of hiervoor een vals identiteitsbewijs gebruiken.

In totaal heeft de Inspectie naar aanleiding van bovenstaande overtredingen inmiddels voor € 1.639.650,- aan boetes opgelegd aan horecaondernemingen.

Inspectieproject Notoire overtreeders en veelplegers
Notoire overtreeders en veelplegers zijn risicogroepen die van de Inspectie SZW in alle sectoren aandacht krijgen. Dit is nodig omdat zij de wet- en regelgeving ondermijnen, waardoor mensen onaanvaardbare risico's kunnen lopen, de overheid op grove wijze wordt benadeeld en het rechtsgevoel in de samenleving wordt geschonden. Het doel van het inspectieproject Notoire overtreeders in de horeca is deze doelgroep binnen de horeca net zo vaak te inspecteren tot het gedrag van deze ondernemers verandert en ze de wet- en regelgeving gaan naleven.

er zijn geen overtredingen op een van de Arbeidswetten geconstateerd bij deze ondernemingen.

Inspectieproject Twv-/GVVA-fraude

Voor dit inspectieproject zijn horecaondernemingen geselecteerd waaraan een of meer tewerkstellingsvergunningen en/of Gecombineerde Vergunningen voor Verblijf en Arbeid zijn afgegeven.

De inspecteur heeft gecontroleerd of de werkgever de betreffende werknemer niet te vroeg inzet en niet een andere functie geeft dan waarvoor de twv/GVVA is afgegeven. Verder wordt gekeken of de werknemer voor de juiste werkgever werkt en of de werkgever de werknemer nog laat doorwerken na afloop van een twv/GVVA. In dit project was het overtredingspercentage (33%) duidelijk hoger dan bij de andere projecten.

De Inspectie signaleerde in 2013 fraude bij het aanvragen van twv's voor koks in cafetaria's, waarbij horecaondernemers gebruik maakten van een professionele bemiddelaar om deze aanvragen in te dienen. Omdat deze bemiddelaar voor verschillende cafetaria's twv's aanvraag, is in 2014 een aantal van zijn klanten gecontroleerd. Van de 11 op deze manier geselecteerde cafetaria's bleek bij 5 sprake van een onterecht verkregen twv, omdat deze werkgevers bij de aanvraag onjuiste informatie hadden verstrekt. In de praktijk bleek namelijk dat cafetaria's met 'Hollandse' snacks vreemdelingen tewerkstelden met een vergunning voor specialistische werk als 'Chinese frituurkok'.

Inspectieproject Grote steden

Inspectieresultaten van de afgelopen jaren lieten een oververtegenwoordiging zien van WAV-, Waadi-, WML- en ATW-overtredingen bij horecaondernemingen in stedelijke gebieden. In dit inspectieproject hebben de inspecteurs in zes grote steden restaurants met een Aziatische keuken en shoarmazaken gecontroleerd. Dit project is gestart in september 2014 en loopt nog door tot en met eind 2015.

Einde maart 2015 lag het overtredingspercentage op 11%. Dit is relatief laag. Dit komt omdat de horecaondernemingen in deze steden waaraan een of meer twv's/GVVA's zijn afgegeven (waar het overtredingspercentage hoger is), meetellen in het project twv-/GVVA-fraude.

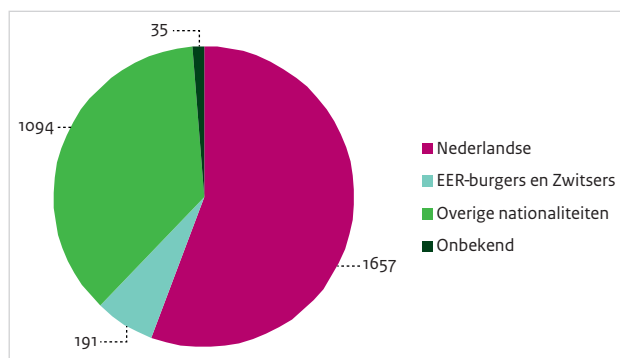
Inspectieproject Vermoeden van Misstanden

De Inspectie ontvangt regelmatig veelbelovende tips van collegadiensten. Inspecties naar aanleiding van deze tips zijn in het kader van het project Vermoeden van Misstanden uitgevoerd. In 24% van de inspecties is een overtreding geconstateerd.

Aangetroffen tewerkgestelden tijdens controles

Bij een inspectiebezoek controleert de inspecteur van alle aangetroffen werknemers de nationaliteit. Dit levert het volgende overzicht op aan herkomst van de werknemers in de geïnspecteerde horecaondernemingen:

Figuur 1 Aantal en herkomst van aangetroffen werknemers tijdens controles in de horeca



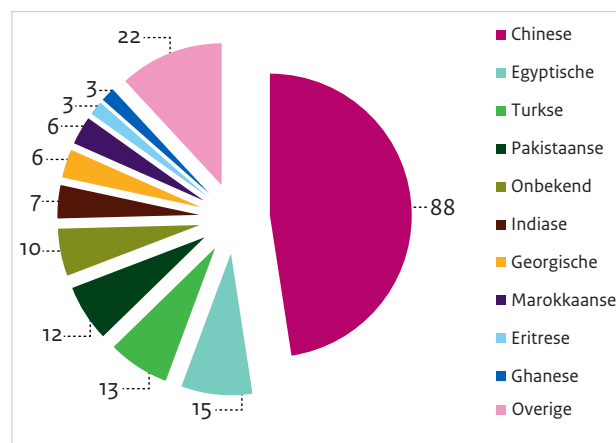
Er zijn in totaal 2977 werknemers tijdens inspecties gecontroleerd. De meeste werknemers hebben de Nederlandse nationaliteit. Meer dan een derde van het aantal aangetroffen werknemers (39%) was afkomstig van buiten de EER. Werkgevers mogen deze vreemdelingen alleen tewerkstellen als zij daarvoor toestemming hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een twv/GVVA.

Herkomst van illegaal werkende personen

Verreweg de meest geconstateerde overtreding in de horeca was het ontbreken van de juiste tewerkstellingsvergunning/GVVA. In figuur 2 zijn de aangetroffen illegaal tewerkgestelden onderverdeeld naar nationaliteit. De grootste groep heeft de Chinese nationaliteit, gevolgd door vreemdelingen met de Egyptische of Turkse nationaliteit.

Van 10 personen kon de nationaliteit formeel niet worden vastgesteld, omdat bijvoorbeeld de persoon in kwestie zich niet met een geldig identiteitsbewijs kon identificeren.

Figuur 2 Aantal aangetroffen illegaal tewerkgestelden naar nationaliteit



Conclusies en vervolgacties

Het is voor het eerst dat de Inspectie SZW in de horecasector risicogestuurd projectmatig controles heeft uitgevoerd bij bedrijven waar de kans op overtredingen het grootst is. De resultaten over 2014 laten zien dat we op de goede weg zijn: De resultaten van met name het inspectieproject twv-/GVVA-fraude levert een hoog percentage overtredingen. Deze aanpak zal in 2015 en verder dus worden gecontinueerd. Ook blijkt het zeer waardevol om meldingen en tips van collegadiensten op te volgen. Dit spoor zal de Inspectie daarom ook doorzetten, evenals inspecties van horecabedrijven in de (middel) grote steden. De overtredingsgegevens van de Belastingdienst of NVWA blijken geen goede indicatie voor het niet-naleven van Arbeidsmarkt wetten. Ook de horecaondernemingen waar de Inspectie zelf in het verleden twee of meer overtredingen heeft geconstateerd, lijken inmiddels volgens de wettelijke regels te werken. In 2015 breidt de Inspectie SZW de analyse methode en selectiecriteria verder uit, waardoor (potentiële) overtreders nog beter in kaart worden gebracht en misstanden en oneerlijke concurrentie in de horecasector worden aangepakt.



Deze factsheet is een uitgave van:

Inspectie SZW

De Inspectie SZW maakt deel uit van het Ministerie
van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Projectnummer A000

Landelijk Projectleider

Wies Hontelez

Landelijk Projectsecretaris

Debbie Ribberink / Ad Verboom

OBT | 87016

© Rijksoverheid | Augustus 2015